

mieli

Suomen Mielensterveys ry

Hyvän mielen kunta -tarkistuslista

Kunnat vahvistamassa mielensterveyttä:
yhdessä luomme mielekkään arjen.

Tarkistuslistassa on seitsemän eri osa-aluetta. Ihannetilanteessa kunta ottaa koko tarkistuslistan käyttöön, mutta on myös mahdollista valita yksi tai muutama osa-alue. Taulukoissa pääset arvioimaan, onko osa-alue jo käytössä kunnassasi, ja lisäämään kommentteja.

1. Strategia ja johtaminen

Osa-alueen tavoite: Kunnan johto sitoutuu Hyvän mielen kunta –toimintamallin toteuttamiseen; sisällyttämällä toimintamallin osaksi strategiaa ja jalkauttamalla sen osaksi kunnan rakenteita, toimintaa ja tavoitteita.

① Johdon taso	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunnassa on julkinen sitoumus mielen-terveyden edistämiseen ja ehkäisevään päihdetyöhön kaikessa toiminnassa.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö on kirjattu kunnan strategiaan ja strategisiin tavoitteisiin.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö on kirjattu talousarvioon.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunnassa tehdään mielenterveysvaikutusten arviointi osana keskeisiä päätöksiä.	Kyllä Osittain Ei vielä					

② Toiminnan taso	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Haavoittuvat ryhmät ja eri elämäntilanteet on tunnistettu ja huomioitu kunnan strategiassa ja hyvinvointisuunnitelmassa.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Hyvinvointikertomukseen ja suunnitelmaan sisältyy mielen-terveyden edistämisen ja ehkäisevään päihdetyön tavoitteita ja niiden toteutumista seuraavia mittareita.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Toimialoilla edistetään strategiaan kirjattuja tavoitteita konkreettisilla toimenpiteillä.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Hyvän mielen kunta –toimintamalli on esitelty keskeisille viranhaltijoille.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Hyvän mielen kunta –toimintamalli on esitelty luottamushenkilöille.	Kyllä Osittain Ei vielä					

③ Hyvät käytännöt ja toimintamallit

3. Mielen terveyttä ja ehkäisevää päihdetyötä tukevat toimintatavat

Osa-alueen tavoite: Kunnassa hyödynnetään laajasti ja monipuolisesti mielen terveyttä ja ehkäisevää päihdetyötä tukevia toimintatapoja.

① Johdon taso	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunta vahvistaa henkilöstön osaamista mielen terveyden edistämässä sekä päihdeiden käytön ja sen haittojen ehkäisemisessä erityisesti silloin, kun työnkuvaan kuuluu tiivis vuorovaikutus asukkaiden kanssa.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Työntekijöiden psykkinen hyvinvoinnin (ml. varhainen tuki ja ehkäisevä päihdetyö) edistäminen on osa kunnan johtajien ja esihenkilöiden osaamistavoitteita.	Kyllä Osittain Ei vielä					

② Toiminnan taso	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunnan eri sektoreilla hyödynnetään Hyvän mielen kunta –työkalupakin toimintamalleja mielen terveyden edistämässä ja päihdehaittojen ehkäisemisessä.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunnassa on selkeät rakenteet varhaiselle tuelle.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Varhaisen tuen toteutumista seurataan ja kehitetään yhdessä eri toimialojen ja yhdyspintojen kanssa.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunnassa hyödynnetään etsivän työn menetelmiä eri-ikäisten ja erilaisissa haavoittuvissa tilanteissa elävien ihmisten tavoittamiseksi.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Ammattilaisilla on käytössään- ja he hyödyntävät vaikuttavia puheeksi ottamisen menetelmiä. Kunnassa hyödynnetään hyväksi todettuja digitaalisia välineitä mielen terveyden edistämisen ja elämänhallinnan tukena.	Kyllä Osittain Ei vielä					

③ Hyvät käytännöt ja toimintamallit

4. Tieto ja tiedolla johtaminen

Osa-alueen tavoite: Toiminta ja päätöksenteko perustuu tutkittuun tietoon. Kunnassa kerätään ja hyödynnetään tietoa asukkaiden mielenterveydestä ja päihteiden käytöstä.

1 Johdon taso

Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kyllä Osittain Ei vielä					
Kyllä Osittain Ei vielä					
Kyllä Osittain Ei vielä					

2 Toiminnan taso

Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kyllä Osittain Ei vielä					
Kyllä Osittain Ei vielä					
Kyllä Osittain Ei vielä					
Kyllä Osittain Ei vielä					

3 Hyvät käytännöt ja toimintamallit

5. Yhdyspinnat, yhteistyö ja kumppanuudet

Osa-alueen tavoite: Kunnassa tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa kuntalaisten mielenterveyden edistämiseksi ja päihdehaittojen ehkäisemiseksi.

1 Johdon taso

	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Yhdyspintayhteistyö hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden keskeisten kumppaneiden kanssa on kirjattu kunnan strategiaan.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön yhdyspintayhteistyölle on sovittu yhteiset tavoitteet.	Kyllä Osittain Ei vielä					

2 Toiminnan taso

	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunta on kartoittanut alueen keskeiset mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön toimijat.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunta ja hyvinvointialue ovat sopineet yhteistyöstä ja vastuualueista mielenterveyden edistämisen ja päihdehaittojen ehkäisemisen suhteen.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Yhteistyölle järjestöjen, yritysten, yhteisöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa on määritelly selkeät rakenteet ja vastuut.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunta tekee yhteistyötä yritysten kanssa työikäisen väestön mielenterveyden vahvistamiseksi ja päihdehaittojen ehkäisemiseksi.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunnassa mahdollistetaan asukkaiden osallisuus mielenterveyden edistämiseen ja päihdehaittojen ehkäisemiseen.	Kyllä Osittain Ei vielä					

3 Hyvät käytännöt ja toimintamallit

6. Viestintä

Osa-alueen tavoite: Kuntalaisille tarjottava tieto mielenterveyden edistämisestä ja ehkäisevästä päihdetyöstä on saavutettavaa ja selkeää. Ammatillaiset jakavat tietoa ja hyviä käytäntöjä toisilleen.

1 Johdon taso

Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunta viestii ulkoisesti ja sisäisesti sitoutumisesta mielenterveyden edistämiseen ja ehkäisevään päihdetyöhön.	Kyllä Osittain Ei vielä				
Kunnassa pyritään aktiivisesti vaikuttamaan mielenterveyteen ja päihteisiin liittyviin mielikuviin.	Kyllä Osittain Ei vielä				

2 Toiminnan taso

Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunta viestii Hyvän mielen kunta –toimintamallin käyttöönnotosta ja hyödyntämisestä sisäisesti ja ulkoisesti.	Kyllä Osittain Ei vielä				
Kunta tarjoaa asukkaille monitasoisesti ja -kanavaisesti tietoa ja tukea mielenterveyshoitajien vahvistamiseksi ja päihdehaittojen ehkäisemiseksi.	Kyllä Osittain Ei vielä				
Kunta tekee monialaista viestintäyhteistyötä keskeisten yhdyspintojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa, erityisesti haavoittuvien ryhmien tavoittamiseksi.	Kyllä Osittain Ei vielä				
Kunnassa viestitään varhaisen tuen merkityksestä ja menetelmistä.	Kyllä Osittain Ei vielä				
Kunta hyödyntää Hyvän mielen –kunta verkkokoulutusta sisäisessä viestinnässä.	Kyllä Osittain Ei vielä				
Kunta hyödyntää asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta kerättyä tietoa viestinnän kehittämisessä.	Kyllä Osittain Ei vielä				

3 Hyvät käytännöt ja toimintamallit

7. Seuranta ja arviointi

Osa-alueen tavoite: Kunnalla on ymmärrys mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön nykytilasta sekä yhteiset mittarit toiminnan vaikuttavuuden seuraamiselle ja kehittämiseksi.

1 Johdon taso

	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön strategian ja tavoitteiden seurannalle on luotu selkeät mittarit.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Strategian ja tavoitteiden seurannalle ja arvioinnille on säännöllinen ja selkeä rakenne.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Hyvän mielen kunta –tarkistuslistaa käytetään toiminnan seurannan ja arvioinnin välineenä.	Kyllä Osittain Ei vielä					

2 Toiminnan taso

	Arvio	Avoimet kommentit	Toimenpiteet seuraavalle seurantakaudelle	Seurannan ajankohta	Yhdyspinta huomioitava*	Vastuutaho
Kunta seuraa, minkälaista konkreettista toimintaa Hyvän mielen kunta –kokonaisuuden osana toteutuu.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunnassa käytetyt mittarit tuottavat tietoa mielenterveyden ja ehkäisevän päihdetyön myönteisistä ulottuvuuksista.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunnassa seurataan johtajien, esihenkilöiden ja henkilöstön mielenterveyden ja ehkäisevän päihdetyön osaamisen kehittymistä.	Kyllä Osittain Ei vielä					
Kunta seuraa ja arvioi, kuinka poikkipohjainen ja monialainen toiminta mielenterveyden edistämiseksi toteutuu.	Kyllä Osittain Ei vielä					

3 Hyvät käytännöt ja toimintamallit

mieli

Suomen Mielenterveys ry

Erja Brusila

Asiantuntija, Hyvän mielen kunta-hanke

+358 40 3537 040

etunimi.sukunimi@mieli.fi

Timo Lehtinen

Johtaja, Työelämä ja aikuiset

+358 40 158 2212

etunimi.sukunimi@mieli.fi

---

hyvanmielenkunta.fi

